

TÜBA Bülteni Şubat 2002, Sayı:22, ISSN:1302-9541

GÜNCE

- MEDENİYETLER ÇATIŞMASI
- 2001 YILI NOBEL ÖDÜLLERİ



Günce, Türkiye Bilimler Akademisi yayınıdır.

TÜBA'NIN BİLİM ETİĞİ KONUSUNDA KAMUOYU DUYURUSU 14 Aralık 2001

Türkiye Bilimler Akademisi, kuruluşundan bu yana Bilim Etiği konusunda yaptığı çalışmaların sonuçlarını, belirlediği ilkeleri ve görüşleri zaman zaman kamuoyuna duyurmuştur.

2001 yılında da, Akademi Bilim Etiği Komisyonu'nun çalışmaları ve hazırlanan "Bilimsel Araştırmalarda Etik ve Sorunları" başlıklı rapor, Akademi Genel Kurulu'nun 1 Aralık 2001 tarihinde yapılan toplantısında görüşülerek benimsenmiş ve Genel Kurul'da önerilen görüşler çerçevesinde raporun düzenlenerek 2002 yılında kamuoyuna kitap halinde sunulması yararlı görülmüştür.

Akademi Genel Kurulu, bu aşamada raporun özünü oluşturan aşağıdaki temel ilkelerin kamuoyuna duyurulmasını uygun bulmuştur.

1. Gerçeğe Uygunluk: Veriler, sadece bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemlerden elde edilir. Verilerin değerlendirilmesinde, yorumların ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemler dışına çıkılmaz. Bu yöntemlerle varılan sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçları imiş gibi gösterilemez.

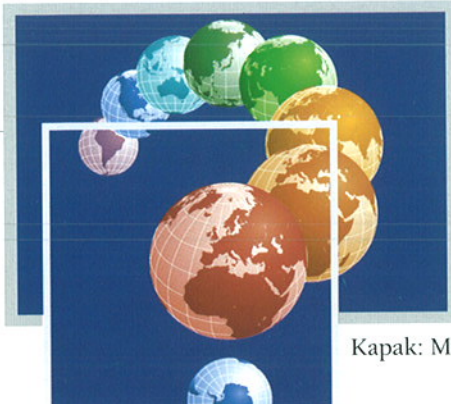
2. Bilimsel Araştırmanın Zarar Vermemesi: Araştırmanın deneklere zarar vermemesi, deneklerin olası riskler konusunda açık şekilde bilgilendirilmesi ve deneye katılım kararının etki ve baskı olmaksızın özgürce alınması gerekir. Deneyin, deneyi yapanlara, çevreye ve insan sağlığına da zarar vermemesi elzemdir. Hayvanlar üzerinde yapılan çalışmalarda, deney hayvanının gereksiz yere zarar ve acı görmemesi gözetilmelidir.

3. Sorumluluk ve Haklar: Bilim insanları, araştırma sonuçları ile ilgili olarak toplumu bilgilendirmek, olası zararlı uygulamalar konusunda uyararak yükümlüdür. Kendi vicdani kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve onayladıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmamak bilim insanlarının hakkıdır.

4. Yazarlar: Araştırma sonuçları, araştırmayı yapanların tümünün isimleriyle yayınlanır. Araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında etkin katkıda bulunmamış kişilerin isimleri yazar isimleri arasına katılamaz.

5. Kaynak Gösterme ve Alıntılar: Bilimsel yayınlarda ya da genel kamuoyuna dönük olarak yayınlanan her türlü makale, derleme, kitap ve benzeri yayınlarda daha önce yayınlanmış veya yayınlanmamış bir çalışmadan yararlanılırken o çalışma, bilimsel yayın kurallarına uygun biçimde kaynak olarak gösterilmelidir. Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında, hiçbir yapıt tümüyle ya da bir bölümü ile izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekilde yayınlanamaz.

6. Bilim İnsanı ve Akademik Etkinliklerde Etik: Bilim insanı, akademik yaşamının bütün evrelerinde ve öğretim, yönetim ve akademik değerlendirmelere ilişkin görevlerde bilimsel liyakatı temel ölçüt olarak kabul eder, temel etik kurallarının dışına çıkmaz ve bu kuralların dışına çıkılmasına göz yummaz. Eğitiminin eksik verilmesi, kopyacılık, akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat ölçütlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak ve benzer davranışlar kabul edilemez.



Kapak: Medeniyetler Çatışması